

สภาพและปัญหาในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
ในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ

Conditions and Problems in Assessing the Early Childhood Development
and Learning of La-or Utis Demonstration School

จิรวรรณ สาคร* และศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Jirawan Sakorn* and Sasilak Khayankij
Faculty of Education Chulalongkorn University

Received: August 5, 2019

Revised: February 3, 2020

Accepted: February 13, 2020

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ใน 3 ด้าน ได้แก่ การวางแผนอย่างเป็นระบบ การจัดระบบและแปลผลข้อมูล และการนำผลไปใช้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูระดับปฐมวัยของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 40 คน โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยด้านการวางแผน ครูมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานก่อนวางแผนการประเมิน โดยศึกษาหลักสูตรและปรัชญาของโรงเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กจากการพูดคุยกับผู้ปกครอง การจัดระบบและแปลผลข้อมูล พบว่า ครูกำหนดช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลเป็น 3 ระยะ และเก็บข้อมูลพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกายด้านอารมณ์สังคม และสติปัญญา โดยใช้การสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล การนำผลไปใช้ พบว่า ครูนำผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน และสื่อสารกับผู้ปกครองผ่านสมุดบันทึกลูกรัก สมุดพก และแฟ้มงานผล ปัญหาการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ครูส่วนใหญ่ไม่สามารถดำเนินการประเมินได้ตามที่วางแผนไว้ ครูบางส่วนพบปัญหา ได้แก่ การเก็บข้อมูลจากผู้ปกครอง และครูบางส่วนพบปัญหาในการสรุปและแปลผลข้อมูล

คำสำคัญ: สภาพและปัญหา การประเมิน พัฒนาการและการเรียนรู้ เด็กปฐมวัย

Abstract

This research was aimed to study the conditions and problems in assessing the early childhood development and learning of the La-or Utis Demonstration School in 3 areas: systematic planning, systematization and data interpretation and utilization of research results. The population used in this study consisted of 40 early childhood level teachers of La-or Utis Demonstration School, academic year 2018 and 5 key informants were recruited. The questionnaire and interview was employed as the tools of data collection and the data analysis was conducted in terms of frequency distribution, percentage and content analysis.

The results were shown as follows: The findings of the conditions in assessing the early childhood development and learning in term of systematic planning indicated that teachers studied basic information before planning the assessment by examining the school's curriculum and philosophy as well as children's personal information by talking with parents. Regarding the systematization and data interpretation, it was found that teachers set the time period of data collection into 3 phases and collected all 4 aspects of the development information, including physical, emotional, social and intelligence development by observing children individually. For the utilization of research findings, it was found that teachers made use of the assessment results of child development and learning to improve and develop the school's curriculum and communicate with parents through notebooks, pocket books and portfolios. Regarding the problems in assessing the early childhood development and learning of La-or Utis Demonstration School, most teachers were unable to perform the assessment as planned. Some teachers encountered problems in data collection from parents and problems in summarizing and interpreting the data.

Keywords: Conditions and Problems, Assessment, Development and Learning, Early Childhood

บทนำ

การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เนื่องจากเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและความสามารถของเด็กในด้านต่าง ๆ แล้วนำมาเรียบเรียงอย่างเป็นระบบเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับเด็กหรือการจัดประสบการณ์เรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ แก่เด็ก การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ควรเกิดขึ้นควบคู่ไปกับการจัดประสบการณ์ตามปกติในกิจวัตรประจำวัน ครูที่ประเมินอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบสามารถจัดประสบการณ์ให้กับเด็กได้อย่างเหมาะสม (Nianhom, 2012) นอกจากนี้การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กยังช่วยให้พ่อแม่ผู้ปกครองได้รู้ล่วงหน้าหากเด็กมีปัญหาด้านพัฒนาการ นำไปสู่การเตรียมการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนเด็กให้มีพัฒนาการตามวัย ทั้งนี้ กระบวนการหรือขั้นตอนในการประเมินเป็นสิ่งสำคัญ

ที่ช่วยให้กระบวนการในการประเมินที่ซับซ้อนนั้นง่ายขึ้นและเป็นระบบมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยนั้นเป็นสิ่งที่ท้าทาย หากผู้ประเมิน ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประเมินอาจเป็นปัญหาในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย และไม่ช่วยให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมิได้มีรูปแบบที่ตายตัว แต่ครูผู้สอนสามารถศึกษาขั้นตอนหรือกระบวนการประเมินให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ซึ่งการประเมินมีวิธีที่หลากหลาย และมีวัตถุประสงค์ของการประเมินที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับสถานะแวดล้อมของการประเมิน

การประเมินยังเป็นกระบวนการหลากหลายแง่มุม รวมทั้งวิธีการหลากหลายชนิด ได้แก่ วิธีการดำเนินการทดสอบโดยตรง การสัมภาษณ์ การสังเกตตลอดจนการตัดสินใจ (Bracken, 1987) ครูปฐมวัยต้องประเมินเด็กได้ตรงตามความเป็นจริง เข้าใจธรรมชาติของเด็กแต่ละคน รับรู้จุดแข็งและจุดอ่อนที่ต้องได้รับการพัฒนา ตลอดจนกำหนดแนวทางในการพัฒนาเด็กได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง ครูปฐมวัยจึงต้องฝึกฝน การทำงานอย่างมีระบบและมีสติ ผ่านการไตร่ตรองอย่างรอบคอบในทุกขั้นตอนของการประเมินตามสภาพจริง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดระบบข้อมูล การแปลผลข้อมูล และการนำไปใช้ (Khiliyakit & Tantiwong, 2016)

การประเมินพัฒนาการของเด็กอายุ 3-6 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และจัดขึ้นเป็นปกติในแต่ละวัน ซึ่งการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ควรยึดหลัก ดังนี้ วางแผนการประเมินอย่างเป็นระบบ ประเมินพัฒนาการครบทุกด้าน ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมออย่างต่อเนื่องตลอดปี ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงจากกิจวัตรประจำวัน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย โดยไม่ใช้แบบทดสอบ และนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาเด็ก (Ministry of Education, 2017)

การตัดสินใจในการประเมินผลในชั้นเรียน โดยทั่วไปครูจะตัดสินใจว่า ทำไมต้องมีการประเมินผล จะประเมินผลอะไร ควรจะมีการประเมินผลเมื่อไหร่ และจะประเมินอย่างไร (Mcafee & Leong, 2015) ได้เสนอวงจรของการประเมินไว้ว่า กระบวนการประเมินเป็นกระบวนการที่มีลักษณะเป็นวงจรมีใช้เป็นเส้นตรง (linear) โดยเริ่มจากวัตถุประสงค์การประเมิน จะประเมินอย่างไร จะประเมินเมื่อไหร่ จะเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างไร จะสรุปข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้อย่างไร จะตีความข้อมูลที่ได้มาอย่างไร จะใช้ข้อมูลที่ได้มาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างไร การตัดสินใจเริ่มต้นจากจุดประสงค์ของการประเมินผล และสิ้นสุดลงด้วยจุดประสงค์ของการประเมินผลด้วยเช่นกัน เพื่อดูว่าการประเมินผลนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ อย่างไร

Hill (1993) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการประเมินผลพัฒนาการไว้ว่า การประเมินผลช่วยครูในการวางแผนพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนของตนและใช้เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน ช่วยครูให้สื่อสารกับผู้ปกครองถึงความสนใจ พัฒนาการ และศักยภาพของเด็ก นอกจากนี้ยังช่วยครูให้สามารถระบุเด็กที่มีความต้องการพิเศษซึ่งนำไปสู่การปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็ก

โรงเรียนสาธิตละอออุทิศให้ความสำคัญกับการประเมินพัฒนาการเด็กในระดับปฐมวัย โดยการประเมินพัฒนาการเด็กรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ไม่แยกประเมินเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง และทำการประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการและความก้าวหน้า โดยวิธีการประเมินพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็กต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะประเมิน ในการเปรียบเทียบพัฒนาการเด็กกับเกณฑ์

จะใช้เกณฑ์มาตรฐานที่ใช้กับเด็กวัยเดียวกัน หรือใช้เครื่องมือที่มีความยากง่ายกับเหมาะสมกับเด็กในแต่ละช่วงวัย และในการประเมินพฤติกรรมจะมีการประเมินหลายครั้งก่อนที่จะสรุปผล ผลการประเมินของเด็กทุกคนจะเปิดเผยเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้นในปีการศึกษาถัดไป ผู้ปกครอง หรือตัวเด็ก ซึ่งการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นภารกิจสำคัญที่เกิดขึ้นควบคู่ไปกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ครูต้องสามารถเก็บร่องรอย หลักฐานการเรียนรู้และดำเนินการประเมินอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ผลการประเมินที่ตรงตามความเป็นจริง โรงเรียนสาธิตละอออุทิศให้ความสำคัญกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กโดยกำหนดแนวทางการประเมินไว้หลากหลายแนวทาง (Thammawon, 1997) อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีข้อมูลว่าการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กโดยครูที่ปฏิบัติอย่างยาวนานมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนหรือไม่อย่างไร ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพและปัญหาในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของครูในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการดำเนินงานของครู รวมไปถึงปัญหาที่พบซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้านให้เกิดประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ใน 3 ด้าน ได้แก่ การวางแผนอย่างเป็นระบบ การจัดระบบและแปลผลข้อมูล และการนำผลไปใช้
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ

กรอบแนวคิด

การวิจัยครั้งนี้มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

<p>ขั้นตอนประเมินตามสภาพจริงเพื่อสนับสนุนพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (Khayankij & Tantiwong, 2016)</p>
<p>การประเมินมีชุดการตัดสินใจที่ช่วยทำให้กระบวนการที่ซับซ้อนง่ายขึ้น โดยมีการจัดระบบการประเมินตามสภาพจริง โดยมีกระบวนการทั้งหมด 4 ขั้นตอน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การวางแผน ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ปรึกษา หลักสูตร มาตรฐาน การเรียนรู้ การประกันคุณภาพ กำหนดกรอบการประเมิน วัตถุประสงค์ ช่วงเวลา การเก็บข้อมูล การบันทึกข้อมูล 2. การจัดระบบข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล วิธีการ บริบท และบันทึกข้อมูล พร้อมทั้งสรุปข้อมูล 3. การแปลผลข้อมูล พิจารณาอย่างใคร่ครวญคัดเลือกหลักฐานที่สะท้อนพัฒนาการและการเรียนรู้ และวิเคราะห์เชื่อมโยงกับ ทฤษฎีพัฒนาการและการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ 4. การนำไปใช้ วางแผนการจัดประสบการณ์ ส่งเสริมเด็กรายบุคคล หรือกลุ่มใหญ่ ปรับเปลี่ยนแผนหรือหลักสูตร สื่อสารข้อมูล การประเมิน สื่อสารกับเด็ก ผู้ปกครอง และนักวิชาการอื่น ๆ
<p>การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3-6 ปี (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย, 2560)</p>
<p>การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3-6 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างต่อเนื่อง เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นปกติในแต่ละวัน ผลที่ได้จากการประเมินพัฒนาการนำมาปรับปรุงวางแผนการจัด กิจกรรม ส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ 2. ประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน 3. ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง 4. ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงจากกิจวัตรประจำวันด้วย เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่ควรใช้แบบทดสอบ 5. สรุปผลการประเมิน จัดทำข้อมูล และนำผลการประเมินไปใช้ พัฒนาเด็ก

<p>การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้โดยครู</p>
<p>การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การวางแผนอย่างเป็นระบบ   <ol style="list-style-type: none"> 1.1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน   <ol style="list-style-type: none"> 1.1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนและ การสอน 1.1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก   1.2) การกำหนดกรอบและวิธีการประเมิน   <ol style="list-style-type: none"> 1.2.1) กรอบการประเมิน 1.2.2) วิธีการประเมิน   2) การจัดระบบและแปลผลข้อมูล   <ol style="list-style-type: none"> 2.1) การจัดระบบข้อมูล   <ol style="list-style-type: none"> 2.1.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล 2.1.2) การบันทึกข้อมูล 2.1.3) การสรุปข้อมูล   2.2) การแปลผลข้อมูล   <ol style="list-style-type: none"> 2.2.1) การคัดเลือกหลักฐาน 2.2.2) การวิเคราะห์หลักฐาน   3) การนำผลไปใช้   <ol style="list-style-type: none"> 3.1) การปรับแผน/หลักสูตร   <ol style="list-style-type: none"> 3.1.1) ใช้วางแผนการจัด ประสบการณ์   <ol style="list-style-type: none"> 3.1.1.1) เพื่อส่งเสริมเด็ก รายบุคคล 3.1.1.2) ส่งเสริมเด็กรายกลุ่ม   3.1.2) ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา   3.2) การสื่อสารข้อมูลกับผู้ที่เกี่ยวข้องเด็ก   <ol style="list-style-type: none"> 3.2.1) สื่อสารกับเด็ก 3.2.2) สื่อสารกับผู้ปกครอง 3.2.3) สื่อสารกับนักวิชาการ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

Noichan (2010) ได้ให้ความหมายของการประเมินไว้ว่า เป็นกระบวนการตัดสินใจที่เป็นระบบครอบคลุมถึงจุดหมายที่ตั้งไว้นั้นคือประเมินว่ากิจกรรมที่ทำทั้งหลายเป็นไปตามจุดหมายที่ตั้งไว้เพียงใด การประเมินผลเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นกระบวนการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมินเพื่อจุดหมายของการพัฒนาสิ่งนั้น การประเมินมีผลมีความละเอียดอ่อนและสัมพันธ์กับศาสตร์หลายสาขา การประเมินแต่ละครั้งอาจมีจุดหมายที่แตกต่างกันไปตามสภาวะแวดล้อมของการประเมิน ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลสามารถนำไปใช้เพื่อสร้างเกณฑ์และวัตถุประสงค์ของกิจกรรมได้ กิจกรรมหรือกระบวนการประเมินผลเป็นกลไกที่ใช้เพื่อกำหนดความสำเร็จของจุดหมายการประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย เป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมสำหรับเด็ก ผลของการประเมินจะนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมเพื่อช่วยพัฒนาเด็กไปในทิศทางที่พึงประสงค์

Thammawon (1997) ได้อธิบายเทคนิคในการประเมินพัฒนาการเด็กที่มีหลากหลายวิธี ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมเด็ก การสัมภาษณ์ การเขียนบันทึกเกี่ยวกับตัวเด็ก แฟ้มผลงานเด็ก การใช้แบบประเมินผลพัฒนาการ การเขียนบันทึก และการทำสังคมนิติ ไว้ดังนี้

การสังเกตพฤติกรรมเด็ก (Observation) การสังเกตอาจเกิดขึ้นเป็นกิจวัตรประจำวันอย่างไม่เป็นทางการ หรืออาจมีการสังเกตอย่างเป็นทางการหรืออย่างเป็นระบบ การสังเกตเด็กอย่างเป็นระบบเกิดขึ้นจากในสภาพจริงการจัดชั้นเรียนหนึ่ง ๆ องค์ประกอบของการบันทึก การสังเกตพฤติกรรม คือ การบรรยายเหตุการณ์สถานการณ์ที่เกิดขึ้น คือ การบรรยายเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่กำลังดำเนินการอยู่อย่างตรงไปตรงมาให้มากที่สุด ความรู้สึกและความคิดเห็นส่วนตัว การตีความ แปลความ ตลอดจนการสรุปพฤติกรรมการเรียนรู้จากข้อมูลที่ได้จากการสังเกต

การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีการประเมินผลที่มีประโยชน์มากที่สุดวิธีหนึ่งและถือเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน การสัมภาษณ์อาจเกิดขึ้นระหว่างครูกับเด็ก หรือระหว่างครูกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก

การเขียนบันทึกเกี่ยวกับตัวเด็ก (Anecdotes) เป็นการเขียนเรื่องราวสั้น ๆ เกี่ยวกับตัวเด็ก เป็นอีกวิธีที่ช่วยให้ครูเข้าใจเด็กได้ดีขึ้น ครูอาจเขียนเรื่องราวสั้น ๆ เกี่ยวกับตัวเด็กจากเหตุการณ์ที่มีความหมายกับทั้งตัวครูและตัวเด็ก ในการเลือกเหตุการณ์ที่นำมาเขียน จะบ่งบอกถึงการให้ความสำคัญของครูต่อพฤติกรรมเด็ก และช่วยให้ครูตอบคำถามที่ตนเองอยากรู้ได้ดีขึ้น

แฟ้มผลงานเด็ก (Portfolio) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ที่มีจุดประสงค์และการกระทำอย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ แฟ้มผลงานช่วยให้เด็กตระหนักถึงประสบการณ์ความพยายาม ความก้าวหน้า และความสำเร็จของตนเอง ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการประเมินผลพัฒนาการ

การใช้แบบประเมินผลพัฒนาการ (Checklist) ถือเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยให้ครูเข้าใจพฤติกรรมเด็กได้ดีขึ้น ในการใช้แบบประเมินผลพัฒนาการนั้น ครูประจำชั้นต้องตั้งวัตถุประสงค์ว่าต้องการจะศึกษาอะไร หลังจากนั้นนำมาสร้างแบบประเมินผลพัฒนาการโดยอาศัยทฤษฎีพัฒนาการเป็นหลัก

การทำสังคมนิติ (Sociogram) เป็นเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นเพื่อประเมินความสัมพันธ์ในกลุ่ม (Group relationships) และความสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย สังคมนิติเป็นแผนภาพที่ถูกทำขึ้นเพื่อแสดง

ความสัมพันธ์ในกลุ่มของตน วิธีการนี้ทำให้ครูทราบว่าเด็กในชั้นของตนมีความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นอย่างไร การทำสังคมนิตีถือเป็นการทำวิจัยแบบหนึ่ง que แสดงให้เห็นรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่ม

หลักในการบันทึกการสังเกต

1. การบันทึกการสังเกตจำเป็นต้องมีการบันทึกสภาวะแวดล้อมและพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กกรรมตลอดถึงพฤติกรรมของคนรอบข้างเด็กด้วย

2. การรายงานการบันทึกการสังเกตต้องมีการรายงาน ตามลำดับก่อนหลัง

3. การบันทึกการสังเกต ควรบรรยายสิ่งที่เด็กทำได้มากกว่าสิ่งที่เด็กทำไม่ได้

ข้อดีของการบันทึกการสังเกต

1. เด็กไม่จำเป็นต้องใช้ความสามารถในการอ่านและเขียน

2. เด็กจะรู้สึกว่าการสังเกตกำลังถูกสังเกต หรือถูกบันทึกข้อมูลอยู่

3. กิจวัตรประจำวัน หรือตารางเวลาในการเรียน หรือการทำกิจกรรมของเด็กไม่มีการเปลี่ยนแปลง

4. ช่วยให้ครูได้ทราบข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับพฤติกรรมบางอย่างของเด็ก

5. เป็นวิธีการที่ได้รับการยอมรับจากนักการศึกษาปฐมวัยว่าเป็นวิธีที่เหมาะสม

สรุป การบันทึกการสังเกตเป็นระบบถือเป็นการพื้นฐานที่สำคัญวิธีหนึ่ง ในการประเมินผลพัฒนาการเด็กและถ้าผู้สังเกตมีความถี่ถ้วนในการสังเกตมากเท่าไร โอกาสที่ผู้สังเกตจะจัดการเรียนการสอนเพื่อสนองความต้องการของเด็กแต่ละคนก็จะเพิ่มขึ้นเท่านั้น

Cryan (1986) นักการศึกษา กล่าวว่า การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัยนั้นนอกจากจะช่วยให้ครูวางแผนปรับปรุงและพัฒนาปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจ และความต้องการของเด็กแล้วยังช่วยให้ตัวเด็กเองตระหนักถึงพัฒนาการ การเรียนรู้ และความก้าวหน้าของตนเพื่อเด็กจะได้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ในการประเมินผลพัฒนาการเด็กแต่ละคน ครูควรมุ่งไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเพื่อจะได้จัดประสบการณ์เรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละคน ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลควรมีการรายงานให้พ่อแม่ผู้ปกครองทราบถึงพัฒนาการและความก้าวหน้าของเด็ก และประเมินผลหลักสูตรที่กำลังดำเนินอยู่ในชั้นเรียนด้วย

1. การประเมินตามสภาพจริง

Khayankij & Tantiwong (2016) การประเมินตามสภาพจริง หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการเก็บรวบรวมสรุป และตีความข้อมูลเกี่ยวกับเด็กในบริบทของการเรียนรู้ ซึ่งสัมพันธ์กับกิจวัตรประจำวัน que ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องในชั้นเรียนของเด็ก โดยระบุหลักฐานพัฒนาการและการเรียนรู้เพื่อประเมินจากงานที่เด็กทำ ซึ่งมีความท้าทายทางสติปัญญาสะท้อนการปฏิบัติ และความสามารถที่แท้จริง การประเมินลักษณะนี้เป็นการปฏิบัติในบริบทชีวิตจริงซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินกิจวัตรประจำวัน มีใช้การกำหนดสถานการณ์เพื่อแสดงพฤติกรรมที่ครูต้องการประเมิน

Wongwanich (2003) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริง เป็นกระบวนการตัดสินความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราว เหตุการณ์ สภาพจริงหรือคล้ายจริงที่ประสบในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนตอบสนองโดยการแสดงออก ลงมือกระทำ หรือผลิตจากกระบวนการทำงานตาม que คาดหวังและผลผลิตที่มีคุณภาพ จะเป็นการสะท้อนภาพเพื่อลงข้อสรุปถึงความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด นำพอใจหรือไม่ อยู่ใน

ระดับความสำเร็จได้

Academic Affairs, Ministry of Education (2002) ได้กล่าวว่า การประเมินสภาพจริงเป็นการประเมินจากการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายให้ผู้ปฏิบัติจะเป็นงานหรือสถานการณ์ที่เป็นจริง (Real Life) หรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง จึงเป็นงานที่มีสถานการณ์ซับซ้อน (Complexity) และเป็นองค์รวม (Holistic) มากกว่างานปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ทั่วไป

2. หลักสำคัญในการประเมิน

Hendrick (1980) ได้กล่าวถึง หลักที่สำคัญและจำเป็นในการประเมิน ไว้ดังนี้

1. การประเมินผลพัฒนาการเด็กต้องประเมินทุกด้าน
2. การประเมินผลถือเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง
3. ผลการประเมินเด็กแต่ละคนควรเก็บเป็นความลับ
4. การเลือกวิธีการประเมินผลต้องเลือกให้เหมาะสม
5. การเปรียบเทียบระดับพัฒนาการเด็กกับเกณฑ์
6. การเลือกพฤติกรรมที่จะประเมิน

ระเบียบวิธีวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. งานวิจัยนี้เป็งานวิจัยแบบผสมผสาน มีการเก็บข้อมูล 2 วิธี คือ การสำรวจ และสัมภาษณ์ มีการศึกษากลุ่มเป้าหมายที่เป็นประชากร คือ ครูระดับปฐมวัยในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ (La Or Uthit Demonstration School, 2018) ที่สอนระดับปฐมวัยและมีบทบาทหน้าที่ในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ได้แก่ ครูระดับชั้นบ้านหนูน้อย จำนวน 4 คน ครูระดับชั้นบ้านสาธิต จำนวน 12 คน ครูระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 8 คน ครูระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 9 คน และครูระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน และมีการคัดเลือกครูผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน จาก 40 คน โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกจากครูที่เป็นหัวหน้าสายชั้นของแต่ละระดับชั้น เพื่อให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

2. ประเด็นที่ศึกษา คือ สภาพและปัญหาในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ใน 3 ด้าน ได้แก่ การวางแผนอย่างเป็นระบบ การจัดระบบและแปลผลข้อมูล และการนำผลไปใช้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็วิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

1.1 ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นในเรื่องรูปแบบการประเมินผลเด็กปฐมวัย

1.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมืองานวิจัยจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดสำหรับสร้างเครื่องมือวิจัย

2. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถาม และ

แบบสัมภาษณ์ รายละเอียดเป็นดังนี้

2.1 แบบสอบถาม เรื่อง สภาพและปัญหาในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กของปฐมวัย ในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาขั้นสูงสุด อายุ การทำงาน ตำแหน่งงาน และข้อมูลการอบรมเรื่องการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้เด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การวางแผน 9 ข้อ การจัดระบบและแปลผลข้อมูล 10 ข้อ และการนำผลไปใช้ 9 ข้อ รวมทั้งหมดจำนวน 28 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การวางแผน การจัดระบบและแปลผลข้อมูล และการนำผลไปใช้ มีจำนวน 7 ข้อ

2.2 แบบสัมภาษณ์ เรื่อง สภาพและปัญหาในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มีลักษณะเป็นแนวคำถามกึ่งโครงสร้าง แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 6 ข้อ และคำถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ใน 3 ด้าน ได้แก่ การวางแผน การจัดระบบและแปลผลข้อมูล และการนำผลไปใช้ จำนวน 14 ข้อ มีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ศึกษาข้อมูลเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับการงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยทั้งของไทยและต่างประเทศ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2 กำหนดตารางโครงสร้างเนื้อหา จำนวนข้อตามกรอบแนวคิดการวิจัย และสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ครู เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เพื่อนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.3 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา และคำนวณหาค่าความตรงของเครื่องมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พบว่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาแบบสอบถามมีค่า α เกือบเท่ากับ 1 แบบสัมภาษณ์มีค่า α เกือบเท่ากับ 1 แสดงให้เห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ จากนั้นนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และเมื่อนำแบบสอบถาม มาทดลองเพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

4.1.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษา ถึงผู้บริหารในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครูในการทำแบบสอบถาม

4.1.2 นับจำนวนแบบสอบถาม และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นแจกแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยให้ครู จำนวน 40 ฉบับ ด้วยตนเอง

4.1.3 เก็บรวบรวมแบบสอบถามโดยให้หัวหน้าแต่ละระดับชั้นรวบรวมแบบสอบถาม นำมาส่งที่ห้องวิชาการ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบทั้ง 40 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์

4.2.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษา ถึงผู้บริหารในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของครูด้วยวิธีการสัมภาษณ์

4.2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ครู จำนวน 5 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยคัดเลือกจากครูที่เป็นหัวหน้าสายชั้นในแต่ละระดับชั้น นัดวันเวลาในการสัมภาษณ์ และดำเนินการสัมภาษณ์เป็นรายกลุ่มพร้อมบันทึกเสียง ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 1 ชั่วโมง

5. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 แบบสอบถาม วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบความเรียง

5.2 แบบสัมภาษณ์ครู วิเคราะห์โดยการจัดหมวดหมู่ข้อมูล นำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของครู จากแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 87.5 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 12.5 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมามีอายุระหว่าง 30-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 10 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 97.5 และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 2.5 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ระหว่าง 1-3 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมาคือ 4-6 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.5 เป็นครูประจำชั้นหรือครูหลัก คิดเป็นร้อยละ 62.5 และครูคู่ชั้น คิดเป็นร้อยละ 37.5 ส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้มากกว่า 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50 และเคยได้รับการอบรม จำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.5

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครูทั้ง 5 คน เป็นเพศหญิง สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี (4 คน) และประสบการณ์ทำงานระหว่าง 7-10 ปี (1 คน) ทุกคนเคยผ่านการอบรมในเรื่องการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยอย่างน้อย จำนวน 1 ครั้ง และมีประสบการณ์ในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้เด็กปฐมวัยด้วยตนเอง

2. สภาพการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย พบว่า ครูดำเนินการใน 3 ด้าน ได้แก่ การวางแผนอย่างเป็นระบบ การจัดระบบและแปลผลข้อมูล และการนำผลไปใช้ รายละเอียดเป็นดังนี้

2.1 การวางแผนอย่างเป็นระบบ พบว่า ครูดำเนินการในการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และกำหนดกรอบและวิธีการประเมิน ดังนี้

1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนและการสอน จากแบบสอบถาม พบว่า ครูทุกคนศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน โดยศึกษาหลักสูตรโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือ ศึกษาปรัชญาโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 75 ครูส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ

62.5 รองลงมา คือ ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 35 ครูทุกคนทบทวนการสอนเพื่อนำผลมาใช้ในการวางแผน การประเมิน โดยใช้ข้อมูลจากบันทึกหลังสอนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.5 รองลงมา คือ การปรึกษากับเพื่อน ครู คิดเป็นร้อยละ 75

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครูทุกคนที่เป็นหัวหน้าสายชั้นทั้ง 5 ระดับ มีความเข้าใจ ในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สามารถวางแผนได้อย่างเป็นระบบ มีการศึกษาข้อมูล พื้นฐานเกี่ยวกับโรงเรียน ประชญา หลักสูตร และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน รวมไปถึง สอบถามข้อมูลจากฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเมื่อเกิดข้อสงสัย หรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม

1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก จากแบบสอบถาม พบว่า ครูส่วนใหญ่ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก คิดเป็นร้อยละ 82.5 โดยใช้การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมา คือ การสอบถามจากครูประจำชั้นในปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 67.5

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครูศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเพื่อไปใช้ในการวางแผน การประเมินโดยสอบถามครูประจำชั้นปีที่ผ่านมา หรือผู้ปกครองเด็ก นอกจากนี้มีการอ่านแฟ้มผลงานของเด็ก ย้อนหลัง และศึกษาข้อมูลส่วนตัวของเด็กจากประวัติส่วนตัว

2) การกำหนดกรอบและวิธีการประเมิน

2.1) กรอบการประเมิน จากแบบสอบถาม พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 1 สัปดาห์ ในการศึกษาข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 87.5 รองลงมาใช้เวลา 1-2 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 12.5 ครูทุกคนกำหนด กรอบในการประเมิน โดยกำหนดช่วงเวลาในการประเมินมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา กำหนด วัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 90 วัตถุประสงค์ในการประเมิน คือ การระบุพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 90 รองลงมา คือ การค้นหาเด็กที่อาจต้องการ ความช่วยเหลือ เป็นพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 60

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครูกำหนดกรอบการประเมินไว้อย่างชัดเจน ว่าต้องเก็บ งานในช่วงเวลาใด เพื่อสังเกตพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของเด็กอย่างต่อเนื่อง และเป็นระยะ โดยกำหนด เป้าหมายในการประเมิน กำหนดวัตถุประสงค์ ช่วงเวลาในการประเมิน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล หรือ การบันทึกข้อมูลครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน รวมไปถึงมีการนำสมรรถนะด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัย มาใช้ในการออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับพฤติกรรมบ่งชี้ของเด็กเพื่อนำมากำหนดเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

2.2) วิธีการประเมิน จากแบบสอบถาม พบว่า ครูทุกคนใช้การสังเกตเป็นหลัก รองลง มา คือ การถ่ายวิดีโอ คิดเป็นร้อยละ 92.5 แหล่งข้อมูลที่ครูส่วนใหญ่เก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้ปกครอง คิดเป็น ร้อยละ 90 รองลงมา คือ ครูประจำชั้นปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 70

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครูทุกคนใช้วิธีการสังเกตในการเก็บข้อมูลเพราะเป็นวิธี ที่สะดวก และสามารถใช้ได้ในทุกกิจกรรม ทุกบริบท โดยเฉพาะในกิจวัตรประจำวัน รวมไปถึงการเก็บผลงาน ที่จะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของเด็กในด้านต่าง ๆ แต่ครูต้องออกแบบใบงานให้มีความหลากหลาย เพื่อให้เด็ก สามารถสะท้อนตนเองออกมาในทุก ๆ ด้าน

2.2 การจัดระบบและแปลผลข้อมูล

1) การจัดระบบข้อมูล

1.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสอบถาม พบว่า ครูทุกคนเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ระยะ ได้แก่ ต้น กลาง และปลายภาคการศึกษา โดยใช้การสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา สังเกตขณะเด็กแสดงพฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 90 พัฒนาการด้านร่างกาย ส่วนใหญ่เก็บจากกิจกรรมกลางแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 77.5 รองลงมา คือ กิจวัตรประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 70 พัฒนาการด้านอารมณ์ ส่วนใหญ่เก็บจากกิจกรรมเสรี คิดเป็นร้อยละ 90 รองลงมา คือ กิจกรรมสงบ คิดเป็นร้อยละ 87.5 พัฒนาการด้านสังคม ส่วนใหญ่เก็บจากกิจกรรมเสรี คิดเป็นร้อยละ 97.5 รองลงมา คือ กิจกรรมกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 95 พัฒนาการด้านสติปัญญา ส่วนใหญ่เก็บจากกิจกรรมนิทานส่งเสริมกระบวนการคิด คิดเป็นร้อยละ 97.5 รองลงมา คือ กิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเสรี คิดเป็นร้อยละ 95

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครูจัดระบบและแปลผลข้อมูลแตกต่างกันเล็กน้อย ในวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากเด็กที่มีอายุแตกต่างกันระหว่างเด็กเล็กที่มีอายุต่ำกว่า 3 ปี ในระดับชั้น บ้านหนูน้อย บ้านสาธิต และเด็กที่มีอายุ 3 ปี ขึ้นไปในระดับชั้น อนุบาล 1-3 เนื่องจากการกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ครูเน้นการสังเกตและจดบันทึก โดยเด็กที่อายุมากกว่า 3 ปี มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายกว่า โดยช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ กิจกรรมหลักของโรงเรียน ทั้ง 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมนิทานส่งเสริมกระบวนการคิด กิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมเสรี กิจกรรมสงบ และกิจกรรมกลางแจ้ง รวมไปถึงบริบทที่เกิดขึ้นจริงจากกิจวัตรประจำวันของเด็ก โดยไม่มีการจัดฉากหรือสร้างสถานการณ์ เช่น ขณะล้างมือ รับประทานอาหาร เข้าแถว เล่นกับเพื่อน หรือนอนกลางวัน

1.2) การบันทึกข้อมูล จากแบบสอบถาม พบว่า ครูใช้การบันทึกข้อมูลด้านพัฒนาการด้านร่างกายด้วยการเขียนบันทึกหลังการสอน คิดเป็นร้อยละ 90 รองลงมา คือ การถ่ายวิดีโอ คิดเป็นร้อยละ 87.5 พัฒนาการด้านอารมณ์ ครูส่วนใหญ่เลือกใช้การบันทึกในแบบสังเกตที่โรงเรียนจัดทำขึ้น คิดเป็นร้อยละ 82.5 รองลงมา คือ บันทึกหลังการสอน คิดเป็นร้อยละ 75 พัฒนาการด้านสังคม ครูทุกคนบันทึกในแบบสังเกตที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้น คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือ บันทึกหลังการสอน คิดเป็นร้อยละ 97.5 และพัฒนาการด้านสติปัญญา ครูส่วนใหญ่ใช้การถ่ายภาพ คิดเป็นร้อยละ 97.5 รองลงมา คือ การถ่ายวิดีโอและแบบสังเกตที่โรงเรียนจัดทำขึ้น คิดเป็นร้อยละ 75 และครูบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกตโดยจดบันทึกในช่วงเวลาที่ว่าง คิดเป็นร้อยละ 97.5 รองลงมา คือ บันทึกข้อมูลเมื่อจบการเรียนการสอนในวันนั้น ๆ คิดเป็นร้อยละ 70

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครูส่วนใหญ่มีวิธีการบันทึกข้อมูลที่หลากหลาย แต่วิธีที่สามารถเห็นถึงหลักฐานได้ชัดเจนที่สุด คือ การถ่ายภาพ หรือวิดีโอ เพราะทำให้เห็นสิ่งที่เด็กกำลังทำ ในขณะนั้น และยังเป็นหลักฐานที่ผู้ปกครองให้ความสนใจมากกว่าเอกสารต่าง ๆ เช่น แบบประเมินพัฒนาการ หรือสมุดบันทึกลูกรัก นอกจากนี้การสังเกตเด็กเป็นรายบุคคลยังสามารถช่วยให้เห็นพฤติกรรมของเด็ก ข้อดีข้อควรปรับปรุงแก้ไข ได้ชัดเจน

1.3) การสรุปข้อมูล จากแบบสอบถาม พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการสรุปข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 95 มีการสรุปข้อมูลที่ได้มาในช่วงท้ายเทอม คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมา คือ ทุกเดือน คิดเป็นร้อยละ 55 ครูใช้การจัดทำแฟ้มสะสมงาน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือ สรุปข้อมูลรายบุคคล คิดเป็นร้อยละ 97.5

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครูใช้เวลาในช่วงท้ายเทอมในการสรุปข้อมูล เนื่องจากไม่มีเวลาในระหว่างวัน นอกจากนี้เวลาประเมินเด็กจะจัดกลุ่มเด็กที่มีพัฒนาการใกล้เคียงกันเพื่อให้ง่ายต่อการประเมิน

2) การแปลผลข้อมูล จากแบบสอบถาม พบว่า ครูส่วนใหญ่วิเคราะห์ข้อมูลเด็กโดยการเปรียบเทียบพัฒนาการตามวัยของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 97.5 รองลงมา คือ วิเคราะห์จากผลงานที่หลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 75 ส่วนการคัดเลือกหลักฐาน พบว่า ครูส่วนน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.5 มีการจัดหมวดหมู่หลักฐานก่อนนำมาวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครูใช้เกณฑ์ในการประเมินทักษะต่าง ๆ รวมไปถึงสมรรถนะเด็กในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.3 การนำผลไปใช้

1) การปรับแผน/หลักสูตร จากแบบสอบถาม พบว่า ครูทุกคนนำผลไปใช้ โดยนำไปใช้ในการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน และรายงานให้ผู้ปกครองทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือ จัดทำแนวทางการจัดกิจกรรมให้กับครูเพื่อเป็นคู่มือในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 80

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครูนำผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กมาใช้รายงานให้ผู้ปกครองรับทราบในวันประชุมผู้ปกครอง ที่ต้องพบผู้ปกครองเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประกอบกับแฟ้มผลงานที่สะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าของเด็กเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม

2) การสื่อสารข้อมูลกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก จากแบบสอบถาม พบว่า ครูสื่อสารข้อมูลกับผู้ปกครองผ่านสมุดรายงานพัฒนาการ เช่น บันทึกลูกรัก สมุดพก และแฟ้มผลงาน คิดเป็นร้อยละ 100 และนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารผ่านเพจข่าวสารของทางโรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองเห็นพัฒนาการความก้าวหน้า คิดเป็นร้อยละ 97.5

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครูทุกระดับชั้นมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับช่วงอายุ สามารถยืดหยุ่น และเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล เนื่องจากครูผู้สอนได้คำนึงเด็กบางกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ หรือพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็กในชั้นเรียนที่อาจไม่เท่ากัน นอกจากนี้ครูบางท่านที่อยู่ฝ่ายประกันคุณภาพยังนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน เป็นข้อมูลในการจัดเตรียมหลักฐานในงานประกันคุณภาพการศึกษา และใช้ในการสื่อสารกับผู้ปกครองเป็นรายบุคคลภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อรายงานผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

3. ปัญหาในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จากแบบสอบถาม พบว่า ครูประสบปัญหาในการประเมิน ดังนี้

3.1 การวางแผน จากแบบสอบถาม พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่สามารถดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ คิดเป็นร้อยละ 72.5 เนื่องจากมีกิจกรรมอื่น ๆ แทรกนอกเหนือจากกิจกรรมหลักของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 72.5 รองลงมา คือ จำนวนงานที่ต้องเก็บในแฟ้มผลงานมีเยอะเกินไป คิดเป็นร้อยละ 32.5

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ปัญหาด้านการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ เกิดจากมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากกิจกรรมในห้องเรียน เช่น กิจกรรมพิเศษ กิจกรรมจากทางโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมกับเด็ก อาจมีผลกระทบที่ทำกิจกรรมในระหว่างวันขาดหายไป

ทำให้การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กไม่เป็นไปตามช่วงเวลาที่กำหนด ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล หรือการรวบรวมหลักฐานค่อนข้างกระชั้นชิดและเร่งรีบเพื่อให้ทันสรุปข้อมูลปลายภาค และครูยังให้ข้อมูลว่าเมื่อเวลาในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอทำให้มีเวลาในการเก็บผลงานเด็กค่อนข้างน้อยระยะเวลาในการวางแผนในการเก็บงานเด็กจึงไม่เป็นตามแผนที่วางไว้ นอกจากนี้ยังพบว่ามีเด็กบางกลุ่มที่มาสายเป็นประจำ หรือขาดเรียนบ่อยทำให้พลาดโอกาสในการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน และยังส่งผลให้ระยะเวลาในการสังเกตของครู ด้วยวิธีการต่าง ๆ ลดลงด้วยเช่นกัน

3.2 การจัดระบบและแปลผลข้อมูล จากแบบสอบถาม พบปัญหาจากการเก็บข้อมูลจากครูท่านอื่น คิดเป็นร้อยละ 22.5 เนื่องจากไม่ได้รับข้อมูลจากครูประจำชั้นปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 17.5 รองลงมา คือ ข้อมูลในสมุดบันทึกถูกรักจากครูในปีการศึกษาที่ผ่านมาไม่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน คิดเป็นร้อยละ 15 ครูบางส่วนพบปัญหาในการเก็บข้อมูลจากผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 67.5 โดยปัญหาที่พบ คือ ไม่ได้รับข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับพัฒนาการ หรือพฤติกรรมที่บ้านจากผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมา คือ ไม่มีเวลาพบหรือพูดคุยกับครู คิดเป็นร้อยละ 37.5 ส่วนปัญหาในการสรุปข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 27.5 เนื่องจากชิ้นงานที่ใช้สรุปไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 27.5 รองลงมา คือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจ คิดเป็นร้อยละ 25 นอกจากนี้พบปัญหาในการแปลผลข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 35 เนื่องจากผลงานที่เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย ทำให้วิเคราะห์ตามสภาพจริงได้ยาก คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมา คือ ครูใส่ความคิดเห็นของตนเองในขณะวิเคราะห์ความสามารถของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 35

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า เมื่อขึ้นปีการศึกษาใหม่ครูปีการศึกษาที่ผ่านมาไม่มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก ซึ่งบางครั้งเมื่อครูพบเจอปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็กจึงจะไปสอบถามจากครูประจำชั้นในปีที่ผ่านมา ปัญหาในการเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองที่พบว่าหลายครอบครัวปิดบังข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กหรือพฤติกรรมที่อยู่ที่บ้านในบางรายไม่บอกถึงความผิดปกติให้ครูทราบหรือปฏิเสธข้อมูลจากครูเมื่อครูรายงานพฤติกรรมเกี่ยวกับตัวเด็กที่เกิดขึ้นที่โรงเรียน อีกประเด็นที่สำคัญพบว่าเมื่อครูไม่ได้พบพูดคุยกับผู้ปกครองบางรายเนื่องจากผู้ปกครองมาส่งเข้าและมารับเย็นมากทำให้ไม่มีการสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครองท่าน และครูจะได้พบกับผู้ปกครองเพื่อพูดคุยกันในวันประชุมผู้ปกครองท้ายเทอมหรือการพูดคุยเล็กน้อยผ่านทางโทรศัพท์ เช่น LINE กลุ่ม LINE ส่วนตัว ซึ่งครูมีเวลาค่อนข้างน้อย

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่องสภาพและปัญหาในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ พบว่า ครูมีการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ที่ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ให้ความสำคัญกับการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน การสอน และข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก ครูมีการสอบถามครูประจำชั้นปีที่ผ่านมา หรือผู้ปกครองเด็ก มีการอ่านแฟ้มผลงานของเด็กย้อนหลัง และศึกษาข้อมูลส่วนตัวของเด็กจากประวัติส่วนตัว เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนอย่างเป็นระบบ ส่วนการกำหนดกรอบและวิธีการประเมิน ครูใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ทั้งการสังเกตขณะที่เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรม หรือแสดงพฤติกรรม

ของตนเองจากกิจวัตรประจำวัน การบันทึกพฤติกรรมที่ครูพบเห็นในสมุดบันทึกต่าง ๆ เช่น บันทึกระหว่างเด็กกับเด็ก บันทึกระหว่างเด็กกับครู หรือบันทึกครู เป็นต้น และในบางครั้งหากเด็กไม่ได้แสดงพฤติกรรมใด ๆ ที่ต้องการประเมิน ครูอาจใช้วิธีการสนทนากับเด็ก หรือการสัมภาษณ์ เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กซึ่งวิธีนี้ทำให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก ทั้งนี้สอดคล้องกับข้อมูลจาก Ministry of Education (2017) ที่กล่าวไว้ว่า สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3-6 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนากับเด็ก และการสัมภาษณ์ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินว่าต้องการพัฒนาการเด็กเรื่องใดโดยมีการนำสมรรถนะที่แสดงพฤติกรรมบ่งชี้ของเด็กปฐมวัยทั้ง 7 ด้าน พัฒนาการร่างกายด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านสติปัญญา ด้านภาษา ด้านจริยธรรม และด้านสร้างสรรค์ มาใช้เพื่อกำหนดเป้าหมายของกิจกรรม ด้านการจัดระบบและแปลผลข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ครูมีการจัดระบบข้อมูลที่ดี สามารถกำหนดช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลเป็น 3 ระยะ คือ ต้น กลาง และปลายภาคการศึกษาเพื่อให้เห็นพัฒนาการความก้าวหน้าของเด็กที่เกิดการเปลี่ยนแปลงในแต่ละระยะ โดยใช้ช่วงเวลาในกิจกรรมหลักของโรงเรียนทั้ง 5 กิจกรรม รวมไปถึงกิจกรรมพิเศษ มาเก็บข้อมูลพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก และบันทึกข้อมูลพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา ด้วยแบบสังเกตที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้น และวิธีอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น การบันทึกด้วยการถ่ายภาพ วีดีโอ หรือจดในสมุดบันทึกต่าง ๆ เพื่อนำมาสรุปเป็นข้อมูลช่วงท้ายเทอม โดยครูจะมีการสรุปข้อมูลทุกเดือน รวมทั้งเก็บหลักฐานที่สะท้อนพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามสภาพจริง โดยจะนำหลักฐานที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงกับทฤษฎีพัฒนาการและการเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ทั้งกับตัวเด็ก ผู้ปกครอง ครู ในแง่ของการรายงานพฤติกรรมเด็กเพื่อรับทราบและช่วยในการแก้ไขปัญหา หรือการจัดทำเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมดมีความสอดคล้องกับ Khayankij & Tantiwong (2016) ที่กล่าวไว้ว่า เป้าหมายสำคัญของการประเมินตามสภาพจริง คือ การนำผลการประเมินไปใช้ในการสนับสนุนพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

2. ปัญหาในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่ จะพบประเด็นปัญหาอยู่หลายปัจจัย ประเด็นแรกเกิดจากกิจกรรมพิเศษที่ค่อนข้างมีเยอะส่งผลให้กระบวนการในการประเมินไม่เป็นไปตามเวลาที่วางแผนไว้ ต้องมีการปรับเปลี่ยนช่วงเวลาให้กระชับขึ้น เช่น ระยะเวลาที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลอาจจะลดน้อยลง แต่เพิ่มการสังเกตพฤติกรรมที่ต้องการประเมินให้มีความถี่มากขึ้นเพื่อเก็บข้อมูล ประเด็นที่ 2 เรื่องของการหยุดเรียน ขาด มาสายบ่อย ของเด็กที่ผู้ปกครองมักจะเข้าใจว่า ในช่วงปฐมวัยการขาดเรียนหรือมาสายไม่ได้ส่งผลอะไรกับตัวเด็ก ทำให้พลาดโอกาสให้การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน และไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมครบถ้วนตามที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้ ส่งผลให้เป็นปัญหาต่อการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ เนื่องจากครูจะใช้เวลาส่วนมากในการเก็บข้อมูล สังเกตพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในช่วงกิจกรรมหลักของโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ เช่น จากกิจกรรมนิทาน กระบวนการคิด กิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมเสรี กิจกรรมสงบ และกิจกรรมกลางแจ้ง ซึ่งจากปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น ทำให้ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลกับเด็กที่มีพฤติกรรมดังกล่าวในช่วงต้นมีจำกัด ทำให้เก็บข้อมูลได้ไม่เพียงพอ ซึ่งอาจส่งผลให้การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กค่อนข้างกระชั้นชิดและเร่งรีบเพื่อให้ทันสรุปข้อมูลปลายภาค ซึ่งอาจจะไม่ได้ข้อมูลที่แท้จริง ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมดมีความสอดคล้องกับ McAfee & Leong (2015) ที่กล่าวไว้ว่า การประเมินมีบทบาทสำคัญอื่น ๆ นอกเหนือจากบทบาทในชั้นเรียน การนำผลการประเมินไป

สื่อสารกับผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กจะเป็นรากฐานในการพัฒนาเด็กในอนาคต และผู้วิจัยคิดว่าการประเมินที่มีเป้าหมายยังช่วยให้ครูตัดสินใจได้ว่าต้องการจะประเมินอะไร เมื่อครูกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินและจัดการกับการประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการประเมินล่วงหน้า รู้ทิศทางแล้ว เข้าใจขั้นตอนหรือกระบวนการในการประเมิน จะช่วยให้ครูสามารถพิจารณาพฤติกรรมที่เกิดขึ้น นำไปสู่การประเมินที่มีคุณภาพตรงกับความเป็นจริง เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กให้เป็นไปตามช่วงวัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของแต่ละโรงเรียนมีขั้นตอนและกระบวนการที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผลการวิจัยดังกล่าว อาจจะเป็นข้อมูลที่นำเสนอสภาพและปัญหาการประเมินของครูที่ใช้การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้เด็ก ที่ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ๆ ได้แก่ การวางแผนอย่างเป็นระบบ การจัดระบบและแปลผลข้อมูล และสุดท้ายการนำผลการประเมินไปใช้กับเด็ก ครู ผู้ปกครอง และนักวิชาการต่าง ๆ หากมีการนำผลการวิจัยไปใช้ ผู้วิจัยควรคำนึงถึงบริบทของโรงเรียนและนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับรูปแบบการประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้ของโรงเรียน เพื่อให้เกิดการประเมินตามสภาพจริง

2. โรงเรียนควรจัดการอบรมให้กับผู้ปกครอง เพื่อให้ความรู้และเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าซึ่งผู้ปกครองอาจจะยังไม่เข้าใจ และเห็นถึงความสำคัญในการสนับสนุนการเรียนรู้และให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในลักษณะการให้ความรู้กับครูและผู้ปกครองในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบรูปแบบหรือขั้นตอนในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ กับรูปแบบหรือขั้นตอนในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของโรงเรียนสาธิตอื่น ๆ หรือโรงเรียนอนุบาลของรัฐ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการประเมินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545) **แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน**. กรุงเทพฯ: ครูสภา
ลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.

นภเนตร ธรรมบวร. (2540). **การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- นฤมล เนียนหอม. (2555). การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย. [Online]. Available: http://www.nareumon.com/index.php?option=com_content&task=view&id=15&Itemid [2562, มิถุนายน 4].
- นันทิยา น้อยจันทร์. (2553). การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย (พิมพ์ครั้งที่ 4). นครปฐม: นิตินัย.
- โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ. (2561). สำนักงานโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ. แบบแสดงข้อมูลบุคลากรโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ปีการศึกษา พ.ศ. 2561.
- ศศิลักษณ์ ขยันกิจ และบุษบง ต้นติววงศ์. (2559). การประเมินอย่างใคร่ครวญต่อเด็กปฐมวัย แนวคิดและการปฏิบัติเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546). การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

References

- Bracken, B. A. (1987). Limitations of preschool instruments and standards for minimal levels of technical adequacy. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 5 (4): 313-326.
- Cryan, J. R. (1986). Evaluation: Plague or promise?. *Childhood education*, 62 (5): 344-350.
- Hendrick, J. (1980). *The whole child developmental education for early year*. New York: Merrill, Macmillan.
- Hill, T. W. (1993). Assessment in context: Teachers and children at work. *Young children*, 48 (5): 20-28.
- Mcafee, O. & Leong, D. (2015). *Assessing and guiding young children's development and learning*. Toronto: Allyn and Bacon.

Translated Thai References

- Academic Affairs, Ministry of Education. (2002). *Guidelines for learning measurement and evaluation*. Bangkok: Teachers Council of Thailand Ladprao. (In Thai)
- Khayankij, S. & Tantiwong, B. (2016). *Contemplative Assessment for Preschool Children. Concepts and practices to support Learning*. Bangkok: Chulalongkorn University. (In Thai)
- La Or Uthit Demonstration School. (2018). *Office of La Or Uthit Demonstration School. School personnel information display form La-Or Demonstration, Academic Year 2018*. (In Thai)
- Ministry of Education. (2017). *Early childhood education curriculum* (1st edition). Bangkok: Assembly of Agricultural Cooperatives of Thailand. (In Thai)

- Nianhom, N. (2012). **Assessment of development and learning of preschool children.** [Online]. Available: http://www.nareumon.com/index.php?option=com_content&task=view&id=15&Itemid [2019, June 4]. (In Thai)
- Noichan, N. (2010). **Evaluation of early childhood development** (4th edition). NakhonPathom: Nitinai. (In Thai)
- Thammawon, N. (1997). **Evaluation of early childhood development** (2nd edition). Bangkok: Chulalongkorn University. (In Thai)
- Wongwanich, S. (2003). **Evaluation of new learning styles.** Bangkok: Chulalongkorn University. (In Thai)

คณะผู้เขียน

นางสาวจิรวรรณ สาค

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เลขที่ 254 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

e-mail: jirawan.sak23@gmail.com

รองศาสตราจารย์ ดร. ศศิลักษณ์ ขยันกิจ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เลขที่ 254 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330